

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 listopada 2012 roku powódka M. L. (1) reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego J. P. skierowanym przeciwko pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. wnosila o zasądzenie od pozwanego kwoty 100 000 złotych /sto tysięcy/ tytułem zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci ojca na podstawie art. 448 kc w zw. z art.24 §1 kc i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych . /k- 3- 10/

Pozwany Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowane przez pełnomocnika radcę prawnego E. P. nie uznało żądania pozwu, wniosło o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. Pozwany podniósł, iż dochodzone roszczenie przez powódkę jest bezzasadne, w niniejszej sprawie bowiem w ocenie pozwanego brak jest obiektywnych i merytorycznych podstaw do tego aby przyznać powódce kwotę 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za ból i cierpienie wywołane śmiercią ojca. Ponadto pełnomocnik pozwanego wskazał, iż dochodzone pozwem roszczenie nie ma podstawy prawnej, argumentował, iż w świetle przepisów obowiązujących w dacie szkody, powódce nie przysługuje prawo żądania zadośćuczynienia. Strona pozwana zakwestionowała również wysokość dochodzonego pozwem roszczenia, podnosząc, iż jest ono znacząco wygórowane .

Pozwany podniósł, że powódce została już przyznana kwota 40 000 złotych tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej i kwota ta w ocenie pozwanego w całości rekompensuje doznaną przez powódkę krzywdę .(k. 21-26).

Ostatecznie na rozprawie w dniu 22 listopada 2013 roku pełnomocnik powódki poparł powództwo .

Pełnomocnik strony pozwanej wnosil o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu .

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 lutego 2005 roku w miejscowości R. , gmina D. , kierujący samochodem marki O. (...) o nr rej. (...) M. K. przekroczył dozwoloną prędkość i na łuku drogi stracił panowanie nad pojazdem zjeżdżając na przeciwny pas ruchu w wyniku czego doprowadził do zderzenia z nadjeżdżającym z przeciwnego kierunku samochodem marki L. o nr rej. (...) , którym kierował P. L. .

Na skutek wypadku M. L. (2) , będący pasażerem pojazdu marki L. , ojciec powódki poniósł śmierć .

Prokuratura Rejonowa w Belchatowie postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2005 roku umorzyła śledztwo wobec śmierci sprawcy zdarzenia .

(**dowód:** postanowienie Prokuratury Rejonowej w Belchatowie z dnia 30 kwietnia 2005 roku o umorzeniu śledztwa i notatka urzędowa Komendy Powiatowej Policji w B. z dnia 30 kwietnia 2005 roku w aktach szkodowych o nr (...))

Pismem z dnia 21 sierpnia 2012 roku (...) S.A działające w imieniu powódki zgłosiło stronie pozwanej roszczenie w kwocie 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia . Strona pozwana od dnia wniesienia pozwu nie zajęła stanowiska w sprawie .

(**dowód :** pismo (...) S.A w L. z dnia 21 sierpnia 2012 roku w aktach szkodowych o nr (...) , potwierdzenie obioru w/w pisma przez pozwanego k-13-14)

W dniu śmierci taty powódka miała 12 lat , był to pierwszy dzień ferii zimowych . Informację o śmierci ojca powódka powzięła od swojej babci . Od tego czasu zamknęła się w sobie , miewała koszmary , trudności z zasypianiem , stroniła od kontaktów z innymi osobami , odmawiała uczęszczania do szkoły gdyż jej rówieśnicy wypytywali ją o to co się stało , miała trudności z nauką , koncentracją uwagi , często wybuchała płaczem . Zmarły ojciec pomagał powódce w odrabianiu lekcji , często wspólnie wyjeżdżali na wakacje nad morze, do babci , na zakupy , często wspólnie jeździli

rowerami . Powódka jak i jej młodsza siostra pozostawała po śmierci ojca pod opieką psychologa , często wybuchła płaczem . Wizyty psychologa w domu powódki odbywały się w pierwszym roku po śmierci ojca powódki . M. L. (1) prawie codziennie chodziła na cmentarz , obecnie raz w tygodniu

(**dowód** : nagranie audio-video z dnia 30 stycznia 2013 roku zeznania powódki 00:02:21 – 00:11:14 k.45,46, opinia psychologiczna psychologa mgr M. B. k-57-60)

Śmierć ojca wywołała u powódki zaburzenia emocjonalne, które spowodowały długotrwałe wycofanie się powódki M. L. z życia społecznego /rodzinnego, szkolnego z rówieśnikami /.

Powódka musiała nagle zmienić rolę społeczną z bycia małą dziewczynką do bycia dorosłym , mając na uwadze okoliczność ,że mama powódki w tym czasie borykała się z depresją . Zaburzenia emocjonalne u powódki trwały w znaczącym stopniu do ukończenia szkoły gimnazjalnej i obecnie trwają nadal, ale ich natężenie nie jest na tyle silne by wpływały na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie .

Zaburzenia natury psychologicznej wystąpiły i wymagały wsparcia psychologicznego , które powódka otrzymała . Obecnie powódka nie wymaga terapii ani leczenia psychiatrycznego .

U powódki pojawiły się typowe dla stresu pourazowego objawy takie jak koszmary senne w których powracała do sytuacji stresowej , zaburzenia koncentracji uwagi, zaburzenia snu, łaknienia, prócz żałoby występowały objawy (...) /zespół stresu pourazowego/.

Nadal u powódki mogą pojawiać się lęk, zaburzenia snu /koszmary senne/ , drażliwość występująca szczególnie w rozmowach na temat ojca .

(**dowód** : opinia psychologiczna mgr M. B. k-57-60 , opinia uzupełniająca k-77-78)

Powódka M. L. (1) otrzymała od pozwanego tytułem stosownego odszkodowania kwotę 40 000 złotych .

(dowód : akta szkodowe o nr (...) w załączeniu)

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się na dowodach w postaci zeznań powódki . Powyższe zeznania są wiarygodne, spójne, rzeczowe i brak jest podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd uwzględnił także opinię biegłego: psychologa M. B., w której biegły dokonał oceny stanu psychicznego i emocjonalnego powódki po tragicznej śmierci ojca oraz wpływu tegoż wydarzenia na jej dalsze życie i stan zdrowia. Opinia jest na tyle kategoryczna i przekonująca, że wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych. Nie została także skutecznie podważona przez żadną ze stron procesu.

Sąd wziął pod uwagę zgromadzone w sprawie dokumenty stanowiące w istocie akta szkodowe o nr (...) .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia (§1).Umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody będące następstwem przewidzianego w umowie wypadu, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia (§ 2).

Istota ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikająca z art. 822 k.c. sprowadza się więc do tego, że w sytuacji zaistnienia szkód określonych w § 2 tego przepisu, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia odszkodowania

osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za te szkody ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje natomiast ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz. 1152).

W świetle art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, który stanowi *lex specialis* do art. 822 § 1 k.c., z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym obowiązani są do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Zgodnie natomiast z art. 35 cytowanej ustawy ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

W dacie zdarzenia posiadacz pojazdu, który spowodował wypadek komunikacyjny, był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń. Do wyrządzenia szkody M. L. (2) doszło w następstwie ruchu pojazdu mechanicznego. Wobec powyższego, w ocenie Sądu w niniejszej sprawie zachodzą podstawy odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody na podstawie art. 436 § 1 k.c. w związku z art. 435 § 1 k.c. Spełniona została także przesłanka, iż poszkodowany ojciec powódki wskutek uszkodzeń ciała doznanych w wypadku komunikacyjnym zmarł.

Wobec powyższego pozwany co do zasady jest odpowiedzialny z tytułu szkody wyrządzonej powódce .

Pozwany kwestionując zasadę swojej odpowiedzialności podniósł, iż w świetle przepisów obowiązujących w dacie szkody, powódce nie przysługuje prawo żądania zadośćuczynienia z tytułu krzywdy powstałej w następstwie śmierci osoby bliskiej. Wskazał bowiem, iż przepis art. 446 § 4 k.c. przyznający członkom najbliższej rodziny zmarłego prawo żądania zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008r. Zatem w dacie śmierci M. L. (2) , z którego to zdarzenia powódka wywodzi swoje roszczenie o zadośćuczynienie, powyższa norma prawna nie obowiązywała.

Nie przecząc powyższym nie budzącym wątpliwości okolicznościom, należy jednakże wskazać, iż podstawę prawną żądania powódki stanowi norma **art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.** Należy bowiem mieć na uwadze, iż zdarzenie, z którego powódka wywodzi swoje roszczenie miało miejsce w dniu 14 lutego 2005 roku, a zatem przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., który to przepis obowiązuje od 3 sierpnia 2008r. i wobec powyższego nie może on być podstawą rekompensowania krzywdy doznanej przez powódkę w następstwie śmierci ojca. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w pełni stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010r. wydanej w sprawie III CZP 76/10. Zgodnie z powyższą uchwałą więź rodzinna jest dobrem osobistym. Za jej zerwanie wskutek śmierci osoby bliskiej wywołanej przestępstwem członkom rodziny należy się zadośćuczynienie pieniężne.

W uzasadnieniu powyższej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż „katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pleć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej.

Trudno byłoby znaleźć argumenty sprzeciwiające się zaliczeniu do tego katalogu także więzi rodzinnych. Więzy te stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 k.r.i o.p.). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a

fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Nie ma zatem przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c..”

Wobec powyższego Sąd, dzieląc stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w cytowanej powyżej uchwale, uznał, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed 3 sierpnia 2008r.

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał powództwo w niniejszej sprawie co do zasady za uzasadnione.

Na podstawie wskazanych powyższej przepisów kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Śmierć osoby bliskiej stanowi zwykle wielki wstrząs dla rodziny, a cierpienia psychiczne, jakie się z tym wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Ustalenie wysokości zadośćuczynienia powinno zostać natomiast dokonane z uwzględnieniem wszelkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy oraz to, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość winna przedstawiać jakąś odczuwalną wartość (por. przykładowo wyrok SN z dnia 12 kwietnia 1972 roku, II CR 57/72, OSNCP 1972, z. 10, poz. 183 oraz wyrok SN z dnia 24 czerwca 1965 roku, I PR 203/65, OSPIKA 1966, poz. 92).

Śmierć ojca wywołała u powódki zaburzenia emocjonalne, które spowodowały długotrwałe wycofanie się powódki M. L. z życia społecznego /rodzinnego, szkolnego z rówieśnikami /.

Powódka musiała nagle zmienić rolę społeczną z bycia małą dziewczynką do bycia dorosłym, mając na uwadze okoliczność, że mama powódki w tym czasie borykała się z depresją. Zaburzenia emocjonalne u powódki trwały w znaczącym stopniu do ukończenia szkoły gimnazjalnej i obecnie trwają nadal, ale ich natężenie nie jest na tyle silne by wpływały na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Zaburzenia natury psychologicznej wystąpiły i wymagały wsparcia psychologicznego, które powódka otrzymała. Obecnie powódka nie wymaga terapii ani leczenia psychiatrycznego.

Po śmierci ojca powódka M. L. (1) doświadczyła silnego urazu psychicznego, który wiązał się i wiąże nadal z przeżywaniem poczucia głębokiej straty, wielkiego bólu, smutku, żalu, skrzywdzenia, niesprawiedliwości i pustki. Są to uczucia i stany adekwatne do sytuacji, choć powodujące dyskomfort i liczne trudności.

Nie można taryfikować zadośćuczynienia za krzywdę według procentów trwałego uszczerbku na zdrowiu. (...) ludzkie jest dobrem o szczególnie wysokiej wartości i w razie uszczerbku na zdrowiu zadośćuczynienie pieniężne powinno być odpowiednio duże. /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1998 roku II CKN 353/98 /

Dla przyznania zadośćuczynienia nie jest konieczna ocena specjalisty w osobie biegłego z zakresu psychologii, czy też psychiatrii stwierdzająca trwały uszczerbek na zdrowiu gdyż podstawą wypłaty zadośćuczynienia jest ocena relacji między zmarłym a bliskimi, ustalenie istnienia więzi, krzywdy i cierpienia po stracie osoby bliskiej.

Powyższe uzasadnia przyznanie powódce stosownej kwoty tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

Mając powyższe na uwadze, kierując się opisanymi powyżej dyrektywami, Sąd uznał, iż wysokość należnego powódce zadośćuczynienia winna wynosić 50.000 zł. Powódka była silnie emocjonalnie związana z ojcem. Do chwili obecnej odczuwa osamotnienie po jego śmierci, powraca do niej uczucie ogromnego smutku, przygnębienia.

Z uwagi na to, iż powódka żądała zasądzenia kwoty 100.000 zł Sąd, uznając, iż żądanie pozwu ponad zasądzoną kwotę nie znajduje prawnego ani faktycznego uzasadnienia, oddalił powództwo w tym zakresie.

Określając wysokość zadośćuczynienia na kwotę 50.000 zł Sąd uwzględnił fakt, iż powódka otrzymała już 40 000 złotych odszkodowania za znaczne pogorszenie jej sytuacji życiowej. Było to co prawda odszkodowanie zasądzone na podstawie art. 446 § 3 k.c. a zatem z innej podstawy prawnej jednakże w ówczesnym orzecznictwie przy zasądzeniu takiego odszkodowania Sąd każdorazowo miał na uwadze także pewne szkody niemajątkowe często nieuchwytnie.

Obecnie obowiązujący art. 446 § 4 k.c. akcentuje zaś ściśle majątkowy charakter roszczenia z art. 446 § 3 k.c.

Ustawowe odsetki od kwoty zasądzonej tytułem zadośćuczynienia Sąd ustalił na podstawie art. 481 kc od momentu kiedy pozwany zaczął być w zwłoce z zapłatą świadczenia to jest od dnia 28 września 2012 roku do dnia zapłaty. Świadczenie ubezpieczyciela polegające na zapłacie odszkodowania jest uzależnione od zajścia przewidzianego w umowie wypadku.

Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku /art.817 §1 kc/. Ustawodawca zastrzegł jednocześnie, że bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie trzydziestu dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku, a umowa ubezpieczenia lub ogólne warunki ubezpieczenia mogą zawierać korzystniejsze postanowienia dla uprawnionego. / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2009 roku II CSK 257/2009 /

Mając na uwadze powyższe, że zgłoszenie roszczenia przez powódkę nastąpiło pismem z dnia 21 sierpnia 2012 roku, które dotarło do pozwanego w dniu 27 sierpnia 2012 roku stąd też ostateczny termin na wypłatę należnego powódce zadośćuczynienia upłynął w dniu 27 września 2012 roku. Dlatego też żądanie wypłaty odsetek od dnia 28 września 2012 roku jest w pełni uzasadnione.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosując zasadę stosunkowego ich rozdzielenia. Skoro każda ze stron przegrała proces, a mianowicie zarówno powódka jak i pozwany w 50%, w takim też zakresie winni ponieść koszty procesu.

Koszty poniesione przez strony wyniosły łącznie 7.234 złotych i obejmują one zarówno po stronie powódki, jak i pozwanego kwotę po 3.617 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika i w tym zakresie Sąd zniósł wzajemnie koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku Sąd nie obciążył powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa, a mianowicie przypadającą na nią częścią opłaty sądowej od pozwu od oddalonej części powództwa, tj.1/2 opłaty sądowej – 2.500 złotych i 1/2 wydatków związanych z wydaniem opinii przez biegłego psychologa 71,21 złotych.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku w związku z art. 100 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 2.571,21 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionej części powództwa (przypadającą na niego częścią opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa tj.1/2 opłaty sądowej - 2.500 złotych i 1/2 wydatków związanych z wydaniem opinii przez biegłego psychologa 71,21 złotych).

Sędzia Sądu Okręgowego

W. R.